

УДК 336.717

ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ КАПІТАЛІЗАЦІЇ БАНКІВ В УКРАЇНІ

Х. Паньків

*Львівський національний університет імені Івана Франка
79000, м. Львів, вул. Університетська, 1*

У статті розглянуто підходи до тлумачення поняття капіталізації банків та розкрито основні методологічні засади сутності її фінансового механізму. Обґрунтовано необхідність комплексного дослідження цього механізму для всебічного оцінювання, виявлення і конкретизації специфіки його функціонування в Україні. Побудовано концептуальну модель фінансового механізму капіталізації банків з метою оптимізації величини капіталу банків шляхом взаємоузгодженості та цілеспрямованості дій усіх складових компонентів механізму.

Ключові слова: капітал банку, капіталізація, фінансовий механізм капіталізації банків, банківські установи, Національний банк України.

Сучасний етап розвитку вітчизняної економіки характеризується безперервним процесом фінансової глобалізації та лібералізації режиму міжнародного руху капіталу, посиленням конкуренції в банківській сфері й розвитком банківських інновацій, що потребує нових підходів до розроблення ресурсної політики банків, зокрема, заходів, спрямованих на ефективне управління капіталом та забезпечення достатнього його обсягу. Нині банківська система України зіткнулася з проблемою недостатності капіталу банків, нерівномірністю зосередження капіталу в найбільших системних банках, використання міжнародних стандартів Базель I, а Базель II лише у банківських установах з іноземним капіталом тощо. З огляду на це, актуальним стає побудова моделі фінансового механізму капіталізації вітчизняних банків, що полягає в залученні та підтримці достатнього обсягу капіталу для розширення діяльності й створення захисту від ризиків.

Дослідженню проблем, пов'язаних з управлінням капіталом банків і підвищенням рівня їхньої капіталізації приділяють увагу багато вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема М. Д. Алексеєнко, О. В. Дзюблюк, В. В. Коваленко, М. А. Козоріз, І. О. Лютий, О. І. Лаврушин, В. І. Міщенко, А. М. Мороз, С. В. Науменкова, Л. О. Примостка, П. С. Роуз, М. І. Савлук, Дж.Ф. Сінкі, В. М. Усоскін, К. Ф. Черкашина, Г. Щербакова та ін. Однак, наукові напрацювання цих учених пов'язані з процесом управління окремими складовими банківського капіталу та менше приділено уваги комплексному дослідженню фінансового механізму капіталізації банків.

Метою статті є теоретичне обґрунтування поняття капіталізації та фінансового механізму капіталізації банків, його складових елементів, принципів і засад функціонування, а також побудова концептуальної моделі фінансового механізму капіталізації банків України.

Необхідно наголосити, що рівень капіталізації банків є агрегованим показником достатності капіталу як кожного банку зокрема, так і банківської системи загалом, а його зростання – важливий чинник забезпечення стабільного функціонування та розвитку банківської діяльності. Однак в економічній літературі не існує єдиного підходу до визначення суті капіталізації банку. Так, Фінансовий словник за редакцією А. Г. Загороднього, Г. Л. Вознюка та Т. С. Смовженко надає наступне тлумачення поняття “капіталізація”: 1) перетворення доданої вартості (нерозподіленого прибутку) в капітал, тобто використання її на розширення виробництва (збільшення активів підприємства); 2) процес формування фіктивного капіталу у вигляді акцій, облігацій, заставних листів іпотечних банків, інших цінних паперів; 3) процес реалізації майна підприємства з метою збільшення грошового капіталу; 4) у кредитних операціях – зарахування відсотка, що нараховується упродовж пільгового періоду кредиту, до суми основного боргу з метою звільнення позичальника в пільговий період кредиту від сплати як частини основного боргу, так і відсотків [2, с. 211].

Натомість, в Енциклопедії банківської справи України наведено визначення капіталізації прибутку – це, по-перше, спрямування частини прибутку на збільшення капіталу підприємства, фірми, перетворення прибутку в капітал, та, по-друге, метод оцінки вартості фірми, підприємства, майна за розміром доходу, прибутку, який вони приносять [1, с. 277].

Дещо інше бачення пропонує Г. І. Хотинська, яка вважає, що капіталізація – це приріст власного капіталу, головним джерелом якої є сформовані доходи (у будь-якій формі), або їхня частка у вигляді нагромадженого чистого прибутку та її наслідком є зміцнення фінансової стійкості суб'єкта господарювання [7, с. 97 – 98]. Це визначення, на нашу думку, необхідно уточнити у частині механізму формування капіталізації, хоча цілком правильно вказано джерела та наслідки даного економічного явища. Доцільним є виокремити основні позиції поняття “капіталізація”:

- перетворення доданої вартості у вигляді нерозподіленого прибутку в капітал для розширення виробництва;
- метод оцінки вартості майна фірми, підприємства за розміром доходу, прибутку, який вони приносять;
- приріст власного капіталу.

Водночас В. М. Геєць та А. А. Гриценко наголошують, що капіталізація утворює сутність процесу ринкової трансформації і пов'язана з перетворенням факторів виробництва у капітал, а потім на цій основі знаходять своє місце процеси фінансової капіталізації [7, с. 99]. З огляду на це, капіталізація є реальним процесом формування доданої вартості, що характеризується як фінансове явище не відокремлене від ринкового механізму функціонування реальної економіки.

Проведений аналіз поглядів науковців дає змогу стверджувати, що найголовнішою ознакою капіталу є його здатність приносити додану вартість, тому й сутність капіталізації будуть формувати економічні та юридичні відносини власності щодо перетворення різних матеріальних і нематеріальних ресурсів у вартість, здатну в процесі самозростання приносити додану вартість. На наш погляд, капіталізація банку – це процес взаємодії економічних і юридичних відносин з матеріальними та нематеріальними ресурсами, в результаті якого відбувається перетворення доданої вартості (прибутку) в банківський капітал за умов подальшої трансформації його в капітал реального сектору економіки. Проблема забезпечення капіталізації банків для

їх стабільного та надійного функціонування, реалізації ролі фінансового посередника в економіці країни, з одного боку, та створення підґрунтя для формування достатнього капіталу банків з метою мінімізації ризиків у банківській діяльності, з іншого боку, зумовили необхідність побудови фінансового механізму капіталізації банків.

Зазначимо, що поняття “фінансовий механізм капіталізації банків” теж не має однозначного тлумачення. Серед різноманітних теоретичних концепцій учених до даного терміну доцільним, на нашу думку, є виокремлення двох підходів до розуміння його сутності:

- структурно-організаційний;
- структурно-функціональний.

Згідно першого підходу під фінансовим механізмом розуміють функціонування безпосередньо фінансів, тобто організаційне відображення фінансових відносин. За другим підходом фінансовий механізм – це сукупність методів і форм, інструментів, прийомів і важелів впливу на стан та розвиток суб’єкта господарювання [8, с. 30]. Різноманітні концепції вітчизняних і зарубіжних вчених до тлумачення фінансового механізму та перелік його елементів наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Основні концептуальні підходи до тлумачення фінансового механізму та перелік його елементів або складових

Автори	Сутність підходу до тлумачення фінансового механізму та його елементів
М. М. Артус	Фінансовий механізм розглядається як трьохрівнева структура. На першому (визначальному) рівні діють фінансові методи. Функціонування фінансової системи на другому рівні забезпечують фінансові інструменти, на третьому рівні діють фінансові важелі.
І. Т. Балабанов	Фінансовий механізм – це система дії фінансових важелів, що виражається в організації, плануванні і стимулюванні використання фінансових ресурсів. В структуру фінансового механізму входять п’ять елементів: фінансові методи, фінансові важелі, правове, нормативне та інформаційне забезпечення.
І. О. Бланк	Фінансовий механізм – сукупність основних елементів впливу на розробки і реалізації управлінських рішень в галузі фінансової діяльності. В структуру фінансового механізму включаються наступні елементи: система регулювання фінансової діяльності, система зовнішньої підтримки фінансової діяльності, система фінансових важелів, методів та інструментів.
О. Д. Василик	Фінансовий механізм – сукупність форм і методів створення й використання фінансових ресурсів з метою забезпечення різних державних структур, господарських суб’єктів і населення. Складовими частинами його є фінансове планування і прогнозування, фінансові показники, нормативи, ліміти й резерви, стимули й санкції, а також система управління фінансами.
Г. Г. Кірейцев	Фінансовий механізм – це сукупність методів реалізації економічних інтересів шляхом фінансового впливу на соціально-економічний розвиток підприємства. Складовими фінансового механізму є фінансове забезпечення, фінансове регулювання та система фінансових індикаторів і фінансових інструментів, які дають змогу оцінити цей вплив.
Г. С. Ковальчук,	Виділяють найбільш характерну ознаку ринкового механізму –

А. В. Осадчий	застосування різноманітних форм і методів фінансового механізму: управління фінансами, фінансовий контроль, регулювання цін, ставок відсотків, що визначаються державою.
О. М. Ковалюк	Фінансовий механізм – це спосіб взаємодії об'єкта (сфери фінансів) і суб'єкта фінансової системи (сукупності фінансових органів).
В. П. Москаленко, О. В. Шипунова	Фінансовий механізм підприємства – одна із основних складових господарського механізму, що являє собою сукупність фінансових методів, засобів, форм, інструментів і важелів дії на фінансові процеси. До структури фінансового механізму включають наступні елементи: фінансові методи, фінансові важелі, фінансові відносини, правове, інформаційне і нормативне забезпечення.
С. І. Юрій	Фінансовий механізм у широкому розумінні – комплекс фінансових методів і важелів впливу на соціально-економічний розвиток суспільства. Фінансовий механізм у вузькому розумінні – сукупність конкретних фінансових методів та важелів впливу на формування і використання фінансових ресурсів з метою забезпечення функціонування й розвитку державних структур, суб'єктів господарювання і населення. До складу фінансового механізму входять такі основні елементи: фінансові методи, фінансові важелі, фінансові інструменти, нормативно-правове, інформаційне та організаційне забезпечення.

Джерело: Фінансовий механізм управління ліквідністю банку: [монографія] / Бурденко І. М., Дмитрієв Є. Є., Ребрик Ю. С., Серпенінова Ю. С.; за заг. ред. к.е.н. Ю. С. Серпенінової. – Суми: Університетська книга, 2011. – С. 30 – 31.

З огляду на зазначене, на наш погляд, фінансовий механізм капіталізації банку – це сукупність взаємопов'язаних елементів впливу на величину банківського капіталу, що застосовуються банківськими установами у процесі управління, планування та стимулювання забезпечення капіталізації банків для здійснення ефективної діяльності, що відображають відповідні заходи банківського менеджменту.

Зауважимо, що основними методологічними засадами сутності фінансового механізму капіталізації банків є [4, с. 75 – 76; 8, с. 33 – 38; 9, с. 185 – 188]:

1. Фінансовий механізм капіталізації банків охоплює об'єкт та суб'єкт. Об'єктом є безпосередньо банківський капітал, оскільки всі дії спрямовані на досягнення його оптимального розміру. Його достатність обумовлюється такими факторами: 1) якість активів; 2) якість управління; 3) надходження коштів та їх збереження; 4) диверсифікація ризику; 5) власність; 6) організація та контроль операцій; 7) рівень чутливості банку до ризиків і якість управління ними; 8) стратегічне планування. Суб'єктами є відповідальні особи чи група осіб, органи банківського регулювання, котрі уповноважені приймати управлінські рішення та вживати відповідні заходи щодо здійснення регулювання, контролю за всіма стадіями процесу управління капіталом банків. Суб'єкти мають відповідати за ефективність і безперервність функціонування фінансового механізму капіталізації банків. Від компетентності управлінців, якості менеджменту залежатиме рівень капіталізації банку. Їх поділяють на дві групи: внутрішні та зовнішні або суб'єкти макро- та мікрорівнів. Внутрішніми суб'єктами залежно від розмірів банку та організації банківського менеджменту можуть виступати окремий підрозділ чи відповідальний управлінський персонал. Зовнішній суб'єкт представлений Національним банком України, діяльність якого реалізується шляхом банківського нагляду та регулювання.

2. Значне місце у фінансовому механізмі належить методам та інструментам управління капіталом, що мають специфічні особливості як на макроекономічному, так і на мікроекономічному рівнях.

3. Важливу роль у механізмі капіталізації відіграють організаційна структура банку та рівень зв'язків між елементами структури, клієнтами, працівниками і акціонерами банку, від єдності інтересів, взаємоузгодженості та цілеспрямованості дій яких залежатиме ефективність функціонування фінансового механізму капіталізації банків. Отже, робота даного механізму значною мірою зумовлена рівнем організаційної стійкості банку.

4. Механізм капіталізації постійно перебуває у динамічному розвитку. Необхідно врахувати конкретні економічні умови, в яких функціонує банк, і відповідно до змін в економічному середовищі здійснювати адаптаційні заходи, а також дотримуватися сучасних міжнародних вимог регулювання банківської діяльності до банківського капіталу і ліквідності в контексті Базельських стандартів.

5. Результативність функціонування фінансового механізму капіталізації залежить також від ступеня впорядкованості його елементів, їх взаємодії та спрямованості щодо досягнення основної мети. Для цього необхідним є дотримання визначальних принципів реалізації фінансового механізму капіталізації банків, до яких відносять [6, с. 263]:

- комплексність (всі заходи, пов'язані з процесом формування капіталу, необхідно здійснювати у взаємозв'язку з іншими напрямками діяльності банку);
- функціональність (всі складові механізму мають чітко визначені завдання і спрямовані на досягнення єдиної мети – формування достатнього капіталу банку);
- адаптивність (здатність механізму змінюватися та вдосконалюватися під впливом зовнішніх і внутрішніх чинників);
- ефективність (гарантування максимальної реалізації потенційних можливостей конкретного банку щодо забезпечення достатнім обсягом капіталу);
- прозорість та відкритість – надання акціонерам, інвесторам, клієнтам та іншим зацікавленим особам повної інформації, яка стосується капіталу банку).

З огляду на зазначене, фінансовий механізм капіталізації банків передбачає розроблення комплексної та гармонізованої системи взаємодії основних елементів, що забезпечують його ефективне функціонування, для виконання міжнародних вимог та вимог НБУ до якісних і кількісних параметрів капіталу, а також формування достатнього обсягу капіталу банку, незважаючи на зовнішні та внутрішні зміни. Таким чином, виникає необхідність побудови концептуальної моделі такого механізму (рис. 1).

На нашу думку, підґрунтям ефективного функціонування фінансового механізму капіталізації банків у запропонованій моделі є використання відповідних фінансових методів і важелів, що є неможливими без застосування системи забезпечення. Водночас, можна сказати, що система фінансових методів – це сукупність фінансових способів, які використовують у фінансовій діяльності господарських суб'єктів для виконання своїх функцій [5, с. 38]. Різноманітні концепції вітчизняних і зарубіжних вчених до поділу фінансових методів пропонуємо у табл. 2.

Варто зазначити, що фінансовий важіль – це спосіб дії під час використання фінансового методу. Зокрема, О. М. Ковалюк виділяє такі види фінансових важелів [5, с. 39]:

- плани (прогнози);
- інвестиції, вклади, внески, трасти;

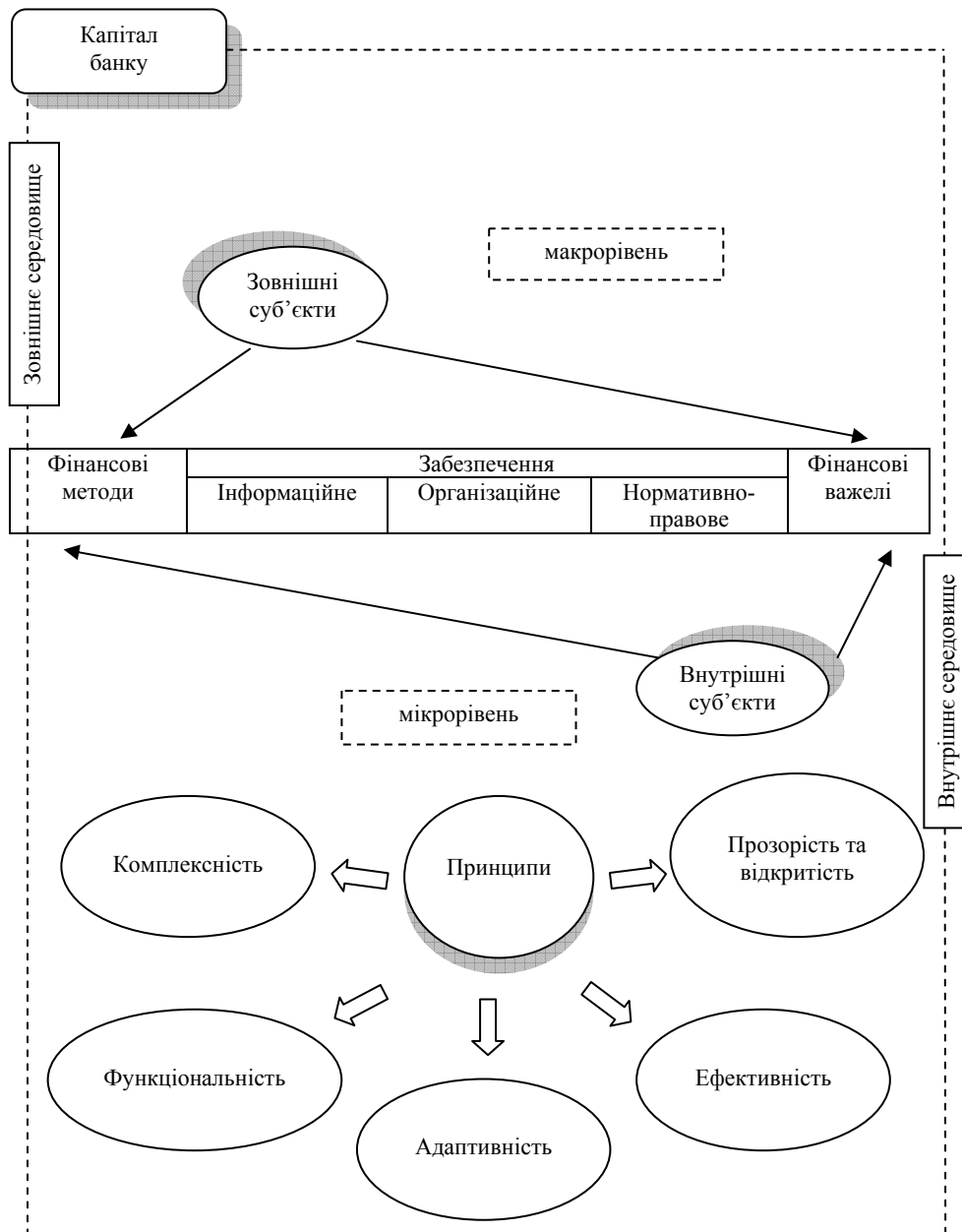

Рис. 1 Концептуальна модель фінансового механізму капіталізації банків

Джерело: розроблено автором

- кредити, застави;
- оренда, лізинг, факторинг, трансферт, франчайзинг;
- ціна, курс цінних паперів, валютний курс, зарплата;
- податок, збори, відрахування, плата;

- прибуток, стимули, санкції, системи та форми розрахунків і взаємовідносин;
- грошові фонди, в т.ч. цільові;
- страхова премія, страхові поліси;
- дисконт, обліковий процент.

Таблиця 2

Основні теоретичні підходи до поділу фінансових методів

Автори	Фінансові методи	Автори	Фінансові методи
І. Т. Балабанов	- інвестування; - кредитування; - страхування.	Г. Г. Кірейцев А. М. Поддєрьогін	- планування; - прогнозування; - інвестування; - кредитування; - самофінансування; - оподаткування; - система розрахунків; - матеріальне стимулювання; - страхування; - фондоутворення; - взаємовідносини з різними суб'єктами і замовниками
О. М. Ковалюк	- планування (прогнозування); - інвестування; - кредитування; - фінансування; - ціноутворення; - оподаткування; - господарський розрахунок; - фондоутворення; - страхування; - дисконтування.	О. А. Криклій І. В. Сало	- фінансовий аналіз; - фінансове планування; - фінансове регулювання; - фінансовий контроль.
В. П. Москаленко О. В. Шипунова	- планування; - прогнозування; - регулювання; - інвестування; - кредитування; - оподаткування; - страхування; - аналіз; - облік.	С. І. Юрій	- фінансове планування; - оперативне управління; - фінансовий контроль; - фінансове забезпечення; - фінансове регулювання.

Джерело: складено автором на основі: 4 с. 40; 8 с. 33 – 34.

Вибір фінансових методів та важелів залежить від рівня, на якому здійснюється управління капіталом. На макроекономічному рівні головним зовнішнім суб'єктом є Національний банк України, що виконує функції регулювання та нагляду за діяльністю банків відповідно до Законів України “Про банки і банківську діяльність” та “Про Національний банк України”. Узагальнюючи дослідження переліку

фінансових методів різних науковців, до складу фінансового механізму капіталізації банків на макроекономічному рівні пропонуємо віднести наступні: планування (прогнозування), аналіз, контроль та регулювання капіталу банку. Зауважимо, що планування передбачає необхідність формування цілей, визначення тактики і стратегії досягнення основної мети (забезпечення достатності капіталу банку). Планування обсягу капіталу банку передбачає не лише прогнозування обсягу та структури капіталу загалом, а й динаміки його складових частин, планування прибутковості капіталу та збільшення вартості акцій банку.

Метод аналізу передбачає вивчення складу і динаміки, кількісне та якісне оцінювання структури капіталу, що є основою під час прийняття рішень про його оптимізацію. Аналіз управління капіталом банку – це розрахунок і дослідження його основних показників з метою виявлення резервів зростання вартості капіталу й оптимізації його структури. В банку аналіз капіталу починається з його якісного оцінювання, що дає змогу виділити джерела формування і склад капіталу банку. Кількісний аналіз структури капіталу банку потрібно проводити в динаміці, щоб простежити зміни у його структурі за певний період і визначити тенденції розвитку. Крім цього, в умовах існування гострої конкуренції важливо порівнювати структуру капіталу конкретного банку з аналогічними даними інших банків, для чого використовуються рейтинги банків.

Аналіз капіталу банку характеризується певними етапами, серед яких: 1) дослідження динаміки структури капіталу; 2) оцінювання основних факторів, що визначають формування структури капіталу; 3) оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації фінансових ризиків; 4) оптимізація структури капіталу за критерієм вимог НБУ.

Контроль полягає в перевірці відповідності отриманих результатів запланованим показникам, оптимальні значення яких сприяють підвищенню обсягу капіталу банку, контролю за дотриманням обов'язкових нормативів з боку Національного банку України та контролю, який здійснюють незалежні аудиторські компанії.

Сутність методу регулювання полягає у використанні обов'язкових економічних нормативів, що дають змогу регулювати та оцінити відповідність (невідповідність) окремих позицій банку, що стосуються норм капіталу, а також виявити можливі ознаки незадовільного стану капіталізації банку [9, с. 187 – 188]. Зважаючи на те, що стратегічною метою банку у цьому разі є забезпечення достатності капіталу, то, на нашу думку, необхідно вживати заходи перетворення стратегічної мети в конкретні (абсолютні та відносні) значення фінансових показників через використання відповідних важелів (інструментів), до яких на макроекономічному рівні доцільно зачислити: мінімальний розмір регулятивного капіталу (120 млн грн.); норматив адекватності регулятивного капіталу банку (не менше 9%); норматив співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів [3].

На мікроекономічному рівні, тобто рівні окремого банку, внутрішніми суб'єктами є: правління банку, фінансовий департамент банку, фінансовий відділ банку, відділ активно-пасивних операцій, підрозділ ризик-менеджменту, котрі безпосередньо стосуються процесу управління капіталом та ризиками банку. До складу фінансового механізму капіталізації банків на цьому рівні відносять наступні фінансові методи:

- метод внутрішніх джерел поповнення капіталу;
- метод зовнішніх джерел поповнення капіталу.

За першим методом, головним джерелом зростання капіталу є нерозподілений прибуток банку. Залучення капіталу за рахунок зовнішніх джерел можливе кількома способами: емісія акцій, емісія капітальних боргових зобов'язань, продаж активів та оренда нерухомості [6, с. 264].

Окрім використання методів, у цьому механізмі важливе місце належить інструментам управління, якими на мікроекономічному рівні відповідно є: прибуток, ціна ринкової вартості акцій та дивіденди.

Розроблення фінансового механізму капіталізації банків передбачає врахування тенденцій розвитку економіки і вимог, які постають перед банківською системою. Вплив факторів зовнішнього (економічні, політичні, законодавчі та соціальні тенденції) і внутрішнього середовища (організаційні, технологічні) на управління капіталом банків є значним, і банки не мають змоги визначити характер їх впливу. Тому для банків важливою є здатність протидіяти негативному впливу зовнішніх і внутрішніх чинників, що визначатиме можливість ефективного функціонування банку в динамічному економічному середовищі. З огляду на це, для того, щоб реалізувати основні складові концептуальної моделі фінансового механізму капіталізації банків, необхідно сформувати систему зовнішніх і внутрішніх умов. До основних зовнішніх умов можемо віднести:

- зменшення податкового навантаження з метою легалізації банками отриманих доходів, а також збільшення капіталу за рахунок прибутку;
- розвиток фондового ринку, що дасть можливість збільшувати капітал за рахунок операцій з цінними паперами на вторинному ринку;
- вжиття заходів щодо забезпечення прозорості й відкритості інформації з метою створення умов для збільшення капіталу шляхом емісії цінних паперів;
- підвищення довіри до банків з боку населення для залучення додаткових коштів;
- створення умов для проведення процесів злиття й поглинання з метою об'єднання капіталів декількох банків.

Основою запропонованої моделі фінансового механізму капіталізації банків є принципи її зростання, які пов'язані з реалізацією внутрішніх умов капіталізації банківської системи. До основних внутрішніх умов, на наш погляд, необхідно віднести такі: 1) гармонізацію національного банківського законодавства із європейським; 2) відповідність розміру банківського капіталу ризикам, характерним для банківської діяльності; 3) застосування превентивних і штрафних заходів до банків за порушення встановлених законодавчо-нормативних вимог; 4) нагляд за діяльністю банків на індивідуальній та консолідованій основі; 5) контроль достовірності наданої банкам інформації; 6) створення умов для обмеження іноземної експансії у банківській системі України; 7) удосконалення законодавчої бази, що дасть змогу банкам ефективніше здійснювати власну діяльність [4, с. 75 – 76].

Таким чином, рівень капіталізації є одним з визначальних чинників, що впливає на фінансовий стан банків та перспективи їхнього розвитку, визначає надійність і конкурентоспроможність фінансових установ, захищеність вкладів населення, підприємств та держави. У процесі проведеного дослідження визначення сутності капіталізації констатовано відсутність єдиної позиції щодо тлумачення цього поняття. Доцільним, на наш погляд, є виокремлення таких його основних позицій: перетворення доданої вартості в капітал, метод оцінки вартості майна та приріст власного капіталу.

Проте найголовнішою ознакою капіталу є його здатність приносити додану вартість, а тому, на наш погляд, капіталізація банку – це процес взаємодії економічних та юридичних відносин з матеріальними та нематеріальними ресурсами, в результаті якого відбувається перетворення доданої вартості (прибутку) в банківський капітал за умов подальшої трансформації його в капітал реального сектору економіки.

Доцільним також є впровадження комплексного дослідження управління капіталом банків з урахуванням особливостей його застосування в умовах динамічних змін зовнішнього середовища. Саме концепція комплексного підходу до забезпечення банків достатнім обсягом капіталу передбачає всебічне оцінювання об'єкта дослідження, виявлення і конкретизацію специфіки його функціонування, властивостей взаємовідносин складових системи для досягнення балансу інтересів, а також встановлення цілей розвитку, що й відображає фінансовий механізм капіталізації банків.

Узагальнюючи підходи до тлумачення сутності поняття “фінансовий механізм” можемо зробити висновок, що фінансовий механізм капіталізації банку – це сукупність взаємопов'язаних елементів впливу на величину банківського капіталу, що застосовуються банківськими установами у процесі управління, планування та стимулювання забезпечення капіталізації банків для здійснення ефективної діяльності, що відображають відповідні заходи банківського менеджменту.

Вважаємо, що розроблена концептуальна модель забезпечить підвищення ефективності функціонування фінансового механізму капіталізації банків через узгодженість управлінських рішень та досягнення певних взаємозв'язків між усіма складовими компонентами, оптимальний вибір фінансових методів та інструментів управління капіталом банку та сприятиме підвищенню рівня прибутковості, зниженню ризиків, контролю і підтриманню ліквідності й платоспроможності на достатньому рівні, що в кінцевому результаті позитивно вплине на забезпечення достатності капіталу кожного банку та підвищення капіталізації банківської системи України в цілому.

1. Енциклопедія банківської справи України / Редкол.: В. С. Стельмах (голова) та ін. – К.: Молодь, Ін Юре, 2001. – 680 с.
2. Загородній А. Г. Фінансовий словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Т. С. Смовженко. – Львів: Видавництво “Центр Європи”, 1997. – 576 с.
3. Інструкція НБУ “Про порядок регулювання діяльності банків в Україні” від 28.08.2001 № 368. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0841-01>.
4. Коваленко В. В. Капіталізація банків: методи оцінювання та напрямки підвищення / В. В. Коваленко, К. Ф. Черкашина. – Суми: ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2010. – 153 с.
5. Ковалюк О. М. Фінансовий механізм організації економіки України: [монографія]. – Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2002. – 396 с.
6. Панасенко Г. О. Банк. Ресурси. Капітал: [монографія] / Г. О. Панасенко. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2012. – 355 с.
7. Тиркало Р. І. Капіталізація банківської системи України: сучасний стан, проблеми, шляхи та перспективи зростання / Р. І. Тиркало, Н. М. Ткачук. – Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ. – 2010. – 328 с.

8. Фінансовий механізм управління ліквідністю банку: [монографія] / Бурденко І. М., Дмитрієв Є. Є., Ребрик Ю. С., Серпенінова Ю. С.; за заг. ред. к.е.н. Ю. С. Серпенінової. – Суми: Університетська книга, 2011. – 136 с.
9. Фостяк В. В. Особливості побудови механізму управління капіталом банків / В. В. Фостяк // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2011. – № 2. – С. 184 – 189.

FUNCTIONING OF THE FINANCIAL BANKS CAPITALIZATION MECHANISM IN UKRAINE

Kh. Pan'kiv

*Ivan Franko National University of L'viv
Universytetska str. 1, UA-79000, Lviv, Ukraine*

The article considers the approaches to the interpretation of the banks capitalization concept and reveals the basic methodological essence principles of its financial mechanism. Suggestions the necessity of a complex study of this mechanism for comprehensive evaluation, identification and specifics concretization of its functioning in Ukraine. A conceptual model of the financial banks capitalization mechanism in order to optimize the value of banks capital by actions consistency and purposefulness of all the mechanism components is constructed.

Keywords: banks capital, capitalization, financial banks capitalization mechanism, banking institutions, National Bank of Ukraine.

ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ ФИНАНСОВОГО МЕХАНИЗМА КАПИТАЛИЗАЦИИ БАНКОВ В УКРАИНЕ

К. Паньків

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко
79000, ул. Университетская, 1*

В статье рассмотрены подходы к толкованию понятия капитализации банков и раскрыты основные методологические основы сущности ее финансового механизма. Обоснована необходимость комплексного исследования этого механизма для всестороннего оценивания, выявления и конкретизации специфики его функционирования в Украине. Построена концептуальная модель финансового механизма капитализации банков с целью оптимизации величины капитала банков путем согласованности и целенаправленности действий всех составляющих компонентов механизма.

Ключевые слова: капитал банка, капитализация, финансовый механизм капитализации банков, банковские учреждения, Национальный банк Украины.